

Mgr. Ondřej Voráček: Keňa mezi autoritářstvím a demokracií. Demokratizace a proměny režimu v letech 1992 – 2010, Praha 2012, 104 stran rkp.

Ondřej Voráček předkládá práci k tématu, které v současnosti není v centru zájmu českých historiků a politologů. Přesto jde o téma zásadní, už vzhledem ke strategickému významu oblasti tzv. afrického rohu, s níž Keňa bezprostředně sousedí.

Autor svou práci rozdělil do dvou hlavních částí. Po obligátním úvodu opatřeném obširným a dobře strukturovaným rozbořem literatury a pramenů se soustředil na první z nich, kterým je aplikace teorie demokracie. Zde Voráček vycházel především z děl anglosaských politologů. Značnou pozornost věnoval zejména jejich teoreticko-metodologickým debatám soustředěným na problematiku tzv. demokratizačních vln. Ve středu jeho zájmu přitom stojí poslední, McFaulova čtvrtá vlna. Výše uvedené koncepce se pak pokoušel aplikovat na vývoj v oblasti východní Afriky. Přiklání se přitom k názoru, že se Keňa v současné době nachází ve fázi „zamrzlé demokratizace se stabilizací hybridního režimu.“

Průběh čtvrté vlny demokracie pak Voráček pečlivě zkoumal v Keni věnované případové studii (3 část). Stručně představil historický vývoj státu od zisku nezávislosti a ž dokonce 80. let. Poukázal zde zejména na určitou kontinuitu mezi Kenyattovým a Moiovým režimem, které zemi ovládaly po celé dvacáté století. Zdůraznil jeho autoritářský charakter vyjádřený v dominantním postavení prezidenta (prezidentský systém).

V devadesátých letech sice podle autora došlo (i pod vnějším tlakem) k určité liberalizaci režimu, jeho základní charakteristiky se však zásadním způsobem nezměnily. Čtvrtá vlna demokratizace tak i díky politické obratnosti prezidenta Moie v Keni velmi záhy zamrzla. Jak autor přesvědčivě dokládá, ke změně nedošlo ani po Moiově odchodu z úřadu

v roce 2002. Ve volbách sice zvítězil kandidát spojené opozice Mwai Kibaki, ten však po svém zvolení pokračoval v praktikách svých předchůdců. V roce 2007 tak díky vhodné najmenované volební komisi pravděpodobně zmanipuloval volby ve svůj prospěch.

Za velmi přínosnou považuji tu část případové studie, kde se autor pokouší analyzovat příčiny a souvislosti vývoje v Keni po roce 2007. Dokládá zejména velmi silný vliv afrických států a Západu na uklidnění situace a nalezení kompromisního řešení sporů vyvolaných pochybným průběhem voleb v roce 2007 (sdílení moci s opozicí). Přesto bych uvítal, kdyby autor věnoval větší pozornost vnějším faktorům působícím na keňskou vnitřní politiku. Jaký je například vliv Číny v zemi? Peking ve východní Africe dlouhodobě zvyšuje své angažmá. Projevuje se ekonomický vliv této východoasijské velmoci i v keňské politice? Dalším faktorem, který zůstal stranou autorovy pozornosti, je otázka vývoje v sousedním Somálsku a jeho dopady na Kenii. Jak sám Voráček uvádí, je v zemi více než 10 % muslimů, současně se potýká s uprchlickou vlnou z afrického rohu a dokonce vojensky v Somálsku intervenuje. Zde by opět stálo zato vyhodnotit dopady vnějších vlivů na vnitropolitický vývoj Keni.

Přes výše uvedené drobné nedostatky konstatuji, že Ondřej Voráček předložil rigorózní práci, která vyhovuje odborným i technickým požadavkům na ni kladeným. Autor splnil vytyčené cíle a prokázal schopnost samostatné vědecké práce. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Praha, 11. října 2012

doc. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.